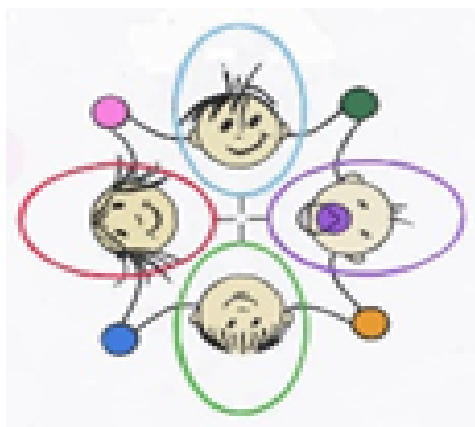

Den styrkede pædagogiske læreplan

Dagplejen 0-2 år

2021

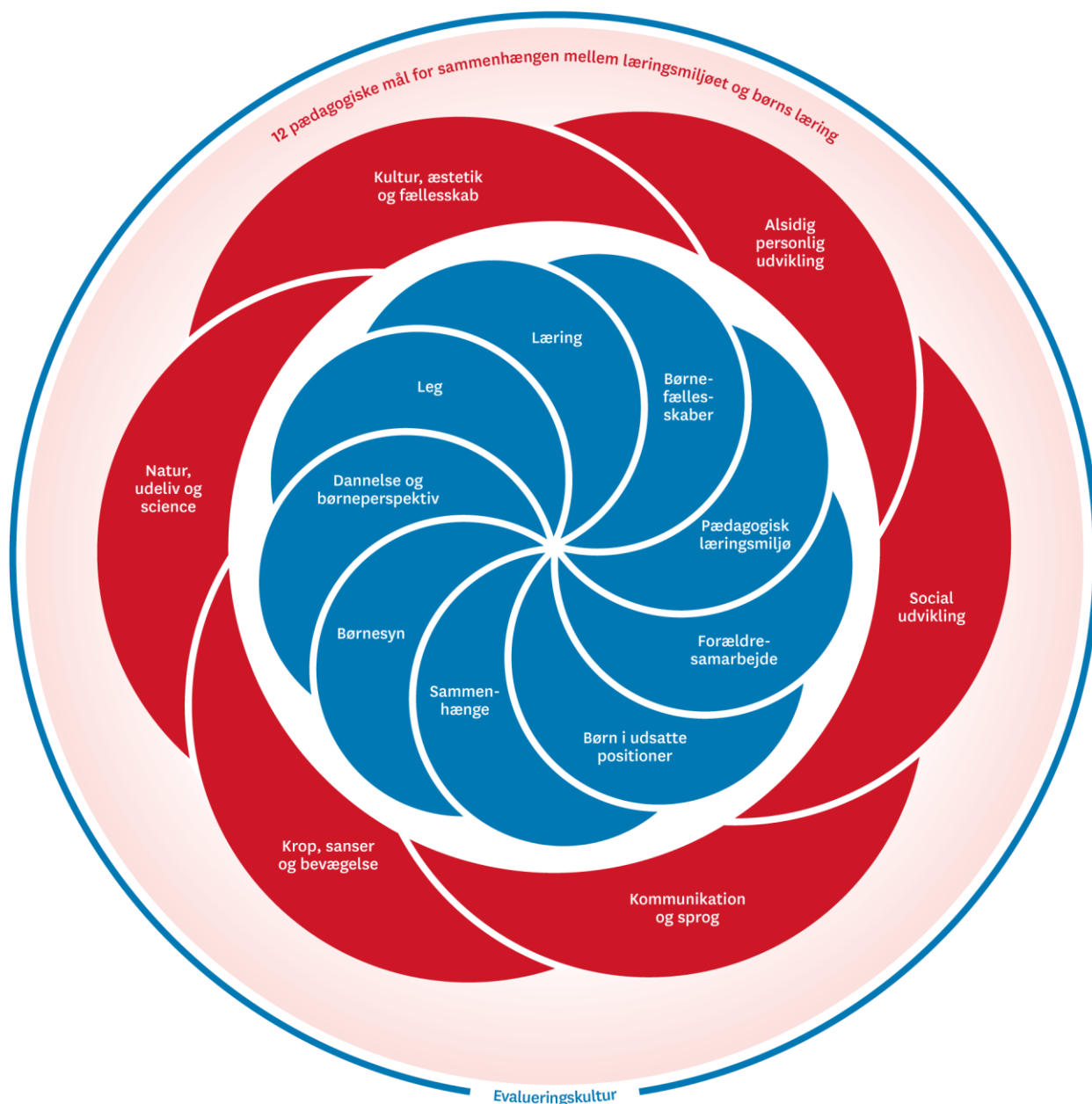

Bette-bo børnehave & vuggestue, Børnehuset Mælkevej & Dagplejen - Område Auning

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold: <https://emu.dk/dagtilbud>

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den styrkede pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen <https://emu.dk/dagtilbud>. Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Hvem er vi?

Kontaktoplysninger:

Adresse: Daglejen Rolighedsvej 15, 8963 Auning.

https://www.google.dk/search?ei=r-MzXq7HHY65kwWK5ZzYCw&q=adresse+rolighedsvej+15+auning&oq=adresse+rolighedsvej+15+auning&gs_l=psy-ab.3...29540.38500..39608...0.2..0.88.2554.47.....0....1..gws-wiz.....0i71j0i22i30j0i13j0i13i30j0i8i13i30j0i0i10j0i22i10i30j33i22i29i30j33i160.YRHthTbCXzE&ved=0ahUK Ewju2tGntK3nAhWO3KQKHYYoyB7sQ4dUDCAo&uact=5#spf=1580458967685

E-mail: sub@norddjurs.dk

Telefon/mobil: 2124 9349, 8959 3230

Hjemmeside: <https://omraadeauning.norddjurs.dk>

Fakta: Daglejen i Område Auning består af 14 dagplejere, 13 dagplejere i Auning by og 1 dagplejer i Øster Alling. Daglejerne arbejder alle i eget hjem, med hver deres lille gruppe på max 4 indskrevne børn, og med plads til at modtage et enkelt gæstebarn derudover.

Daglejerne mødes i mindre grupper i legestue, en gang om ugen i deres fælleshus. Fælleshuset hedder Spættehuset og ligger på Rolighedsvej 15 i Auning.

Alle dagplejere er Tema-daglejere, enten DGI dagplejer, musik dagplejer eller Grønne Spire. Hvilket betyder at dette er et særligt fokus i det pædagogiske arbejde i dagligdagen.

Daglejen samarbejder med Børnehuset Mælkevejen og Bette-Bo børnehave & vuggestue, i forhold til den gode overgang fra dagpleje til børnehave. Daglejerne og deres børn går ofte på besøg i børnehaverne, således at børnene bliver trygge ved personalet og omgivelserne.

Der kan tilbydes gæsteplads i Bette-Bo børnehave & vuggestue til de dagplejebørn, som senere skal videre til denne børnehave.

Kerneopgaven for Skole- og dagtilbudsområdet i Norddjurs Kommune.

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=ezwoMerwnD8>

Foruden kerneopgaven arbejdes der med udgangspunkt i den systemisk anerkendende tilgang og ICDP.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på f.eks. 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen samt ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter; at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud. ”

”Nogle elementer i form af f.eks. børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som f.eks. arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre. ”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

- **Børnesyn**

Dagtilbudsloven: Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.

- **Dannelse og børneperspektiv**

Dagtilbudsloven: Dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.

- **Leg og børnefællesskaber**

Dagtilbudsloven: Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

- **Læring**

Dagtilbudsloven: Læring skal forstås bredt, og læring sker eksempelvis gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

- **Barnesyn**

Vi er bevidste om, at børn er forskellige og at vi skal møde dem der, hvor de er. Vi har fokus på det gode børneliv, hvor vi skaber plads, tid og ro til at være barn. Vi er opmærksomme på, at barnet føler sig set og hørt. Vi giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig i anerkendende relationer.

Vi møder børnene i øjenhøjde, og viser, at barnets mening har betydning. Vi ser børnene som medskabere af egen læring, og følger deres spor og det som de er optaget af. Vi følger børnenes initiativ og griber legen – hvis nogen vil synge og andre vil hoppe. Vi observerer børnene og planlægger tiltag tilpasset barnet og den samlede børnegruppe. Vi justerer os i forhold til det enkelte barn og dets udvikling.

Hvis vi er på tur eller i aktiviteter følger vi løbende børnenes perspektiv ved at gå i børnehøjde, justerer os i forhold til barnet og vi snakker om det vi ser.

Hvis vi f.eks. har planlagt en aktivitet ved og i sandkassen, og et barn bliver interesseret i vandhanen, griber vi dette og spørger nysgerrigt ind til om vi skal have vand med i legen, og barnet takker ja, og oplever medbestemmelse.

Eller hvis vi er på tur for at samle naturmateriale, og vi ser et egern, som vi så snakker om, synger sange om, og henter oplysninger om på den medbragte IPad / telefon.

Vi reflekterer sammen over, om nogle af børnene er særligt udfordret og handler på dette. Vi giver børnene mulighed for at sige til/fra.

Vi skaber en hverdag med rutiner, forudsigelighed og genkendelighed. F.eks. tydeliggøre med billeder hvad legekasserne indeholder, så børnene selv kan bestemme hvad de gerne vil lege med.

Vi støtter og guider det enkelte barn i at lære at kunne indgå i børnefællesskabet, både hos den enkelte dagplejer og i den større gruppe i legestuen. Børnene lærer at kunne vente på tur og deles om legesagerne.

Barnet øves i forhold til selvhjulpenhed, og opfordres til selv at prøve at tage tøjet af og på, men også i forhold til at afprøve nye motoriske udfordringer, samtidig med at vi er lige bag ved til at støtte op.

Vi er bevidste om at anerkende det der lykkes og italesætte det for barnet.

Dannelse og børneperspektiv

Barnet skal opleve at have medbestemmelse i dagligdagens aktiviteter og gøremål, samt opleve at få små ansvars opgaver. Barnet skal lære almindelig bordskik, at kunne vente på, at alle er færdige med at spise, eventuelt understøttet af mindfulness musik. I spisesituationen får børnene mulighed for selv at vælge det rugbrød og pålæg de har lyst til. Det samme er gældende i forhold til tøjvalg for de ældste børn. F.eks. hvis et barn hellere vil have sine gummistøvler på end de sko det havde på da det blev afleveret i dagplejen om morgenen.

Barnet skal opleve voksne som interesserer sig for og følger børnenes initiativer. De skal opleve at deres mening har betydning og at de er en del af et demokratisk fællesskab. Barnet skal også opleve, at det er ok, at sige både til og fra. F.eks. en aktivitet, hvor et barn tydeligt sige fra i forhold til at være med til at lave snegle, og dagplejeren accepterer det. Men barnet følger nysgerrigt med i, hvordan de andre laver snegle, og viser at han synes det er sjovt. Barnet bliver igen spurgt om han vil være med, men takker nej. Om efter-

middagen taler dagplejeren med forældrene om det manglende produkt, men fortæller samtidigt om hvordan barnet valgte at være med. Vi ser det som en styrke at barnet kan sige fra, og samtidig have lyst til at se på at de andre børn laver aktiviteten.

Barnet skal føle sig set og hørt, og dagplejerne skal via samspil-temaerne fra ICDP være tydelige i samspillet mellem barn og voksen.

Barnet skal opleve dagplejerne som gode rollemodeller i forhold til hvordan man er overfor hinanden, hvordan man viser hensyn til hinanden, venter på tur og udviser empati.

Dagplejerne er tydelige voksne, som sætter rammen, skaber forudsigelighed og er troværdige – vi gør det, vi siger vi gør. Dagplejerne er beviste om at justeres sig i forhold til børnene.

Vi ønsker børn, der oplever, at deres dagplejer er gode til at lytte til dem, og som giver børnene lov til at udtrykke sig. Børn der oplever at have indflydelse på dagens aktiviteter, og som oplever at have mulighed for at forblive i legen.

Det hjemlige miljø i dagplejen har stor betydning for børnene, de er en del af en fast gruppe børn, har tilknyttet den samme voksen og en del af dagplejernes familie. Det giver en tryghed for børnene i hverdagen.

Leg og børnefællesskaber

Legen er afgørende for børns udvikling af sociale kompetencer, det er igennem legen barnet udvikler fantasi og identitet. Det sker i relationen. Vi leger ofte de sammen lege igen og igen.

Barnet skal opleve at være en del af legen med de andre børn. Det skal opleve at være inkluderet i legen, både i den lille dagplejegruppe og i den store legestuegruppe.

Vi planlægger aktiviteter som tager afsæt i børnenes nærmeste udviklings zone (NUZO) Vi inddrager børnene i at sætte rammen for legen, så børnene oplever medbestemmelse.

Vi støtter og guider i måden hvorpå barnet kan lære at opsøge legefællesskaber, og forblive aktive i legen. Vi øver børnene i at opbygge nye relationer. Vi lærer børnene at invitere hinanden ind i legen, og er opmærksomme på, at alle børn prøver at have forskellige roller i legen. Vi er rollemodeller og er aktivt deltagende. Vi italesætter, at man skal hjælpe hinanden og være gode venner. Børnene skal lære at tale om og kunne se hinandens følelser. Vi følger børnenes initiativ, er nysgerrige på deres leg, og understøtter udviklingen i legen. I legestuen benytter vi middagsstunden til at reflektere over formiddagens lege og børnefællesskaber, i forhold til de mål vi gerne vil nå, og med afsæt i erfaring og viden.

Børnene oplever at være deltagende i mange forskellige børnefællesskaber, så som sanglege, kreative fællesskaber, og lave puslespil sammen.

Vi afholder forældrearrangementer, både i legestuerne og hos den enkelte dagplejer, således at forældrene kan lære hinanden og hinandens børn at kende. Vi italesætter den gode relation børnene imellem overfor forældrene, så forældrene kan bakke op om det og tale om det derhjemme. Vi opfordrer også forældrene til at lave legeaftaler med alle børnene i dagplejegruppen.

Læring

Læring er en kognitiv proces, hvor barnet mestrer nye færdigheder, der betyder at barnet udvikler sig fra A til B. Dette i et trygt miljø, der fordrer tillid til at turde begå fejl, famle og slippe fantasien løs, samt turde udforske og eksperimentere.

Børn lærer af deres erfaringer - af sig selv og i samspil med andre. Læring er at mestre nye færdigheder, at spejle sig i hinanden i relationer. ICDP.

Læring definerer vi som det barnet lærer af voksne og af andre børn. Optimal læring hænger nøje sammen med barnets trivsel og tryghed.

- Alle små skridt ud i en ny oplevelse er læring.
- Alle små succeser er læring.
- Alle små / store "bump" på vejen er læring.

Vi ser læring i alle gøremål.

Fra morgenstunden, når barnet selv går ind af døren, selv tager sko og tøj af, med den hjælp de har brug for. Når barnet selv kravler op i den høje stol og vælger morgenmad og selv hælder det op i sin skål. Læring sker hele dagen i samspillet med de andre børn og indtil de skal hjem igen.

Læring sker i alle dagligdags rutiner, f.eks. når barnet er med til at dække bord, når børnene skal vente på tur og være sammen i spisesituationen. Læring sker også gennem legen med de andre børn, i forskellige aktiviteter, både voksenstyrede planlagte aktiviteter og spontane børne initierede aktiviteter. F.eks. hvis vi laver en motorikbane, skal børnene lære at vente på tur, hjælpe hinanden hvis der er en der falder, tale om forhindringens farve, og tælle 1,2,3 når de hopper ned. Børnene synger navnesange og lærer derigennem hinandens navne at kende. Læring mestres ved gentagelser.

Læring sker, når den voksne sætter en aktivitet i gang, og udvikler legen sammen med barnet, følger børnenes initiativ, og dermed udvider legen. Barnet lærer også af at se, hvad de andre børn og voksne gør, og kopiere dette.

Barnet møder nærværende, anerkendende og aktive voksne der udfordre børnene inden for deres nærmeste udviklingszone (NUZO), og som oplever at vi er parate til at hjælpe og guide. Læring sker når der skabes mulighed for fordybelse og nærvær.

Vi viser vejen frem ved at...

- Den voksne går foran – den voksne har planlagt legen / aktiviteten.
- Den voksne går ved siden af – børnenes ideer gribes i nuet, børnene er med til at forme legen / aktiviteten.
- Den voksne går bagved – børnenes initiativ i leg / aktivitet.

Børnene skal have god tid og plads til selv at løse opgaver i forbindelse med læring, f.eks. selvhjulpethed.

Gode sunde relationer barn/barn og barn/voksen giver bedre læring. Børnene skal være trygge for at kunne lære.

Børnene gives plads til at sige til og fra, støttes hvis de er usikre så de oplever læring som en god, sjov og rar oplevelse. Børnene skal have lyst til at prøve igen, i barnets tempo og med fokus på barnets nærmeste udviklingszone NUZO. (Vygotsky).

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger”.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi arbejder fokuseret med at skabe læringsmiljøer som er differentierede efter børnegruppens alder og udvikling. I legestuen benytter vi os af at opdele børnene i mindre grupper, og dermed give større mulighed for fordybelse. Vi er bevidste om de mange forskellige læringsmiljøer der er i de daglige rutiner, blandt andet ved bleskift, tøj af/på, spisning/borddækning, samling osv. Vi skaber tryghed, balance og ro gennem genkendelige rutiner og aktiviteter.

Der er mange læringsmiljøer i dagligdagens rutiner, f.eks. når barnet er med til at dække bord, når børnene skal vente på tur og være sammen i spisesituationen. Læring sker også gennem legen med de andre børn, i forskellige aktiviteter, både voksenstyrede planlagte aktiviteter og spontane børne initierede aktiviteter. F.eks. hvis vi laver en motorikbane, skal børnene lære at vente på tur, hjælpe hinanden hvis der er en der falder, tale om forhindringens farve, og tælle 1,2,3 når de hopper ned. Børnene synger navnesange og lærer derigennem hinandens navne at kende.

Vi er bevidste om egen rolle, og se muligheden for forskellige læringsmiljøer gennem hele dagen.

Vi har fokus på at fremhæve den ønskede adfærd, ved at være tydelige i vores kommunikation f.eks. ”nu skal I sætte jer op til bordet” eller ”kom, vi går på legepladsen nu”

Dagplejerne følger børnenes initiativ, og er nysgerrige og undersøgende på det som børnene er optaget af.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring”

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Bestyrelsen:

I Område Auning er bestyrelsen i gang med at udarbejde principper for områdets dagtilbud og dagpleje. I arbejdet med dannelse og børneperspektiv er følgende kommet til udtryk:

Vi skal have respekt for alle og der skal være plads til alle. Vi taler pænt til hinanden i alle relationer, både som forældre, børn og personale. Vi inddrager børnenes perspektiv i udvikling og evaluering af vores læringsmiljøer. Vi arbejder med demokrati for alle børn, hvor vi arbejder med at udvise gensidig respekt og forståelse for forskelligheder. Vi har fokus på at være en god ven og at alle børn skal opleve succeser. I det daglige samarbejder kommunikerer vi med forældrene om barnets trivsel, oplevelser, anekdoter og andet viden om barnet og dets verden. Bestyrelsen vil med princippet sætte fokus på følgende:

Respekt for alle. Maner og bordskik. Selvhjulpethed. Sproglig dannelse: taler pænt til hinanden, kommunikation. Børnedemokrati i dagligdagen: gribe børnenes ideer. Vi sætter rammen og børnene vælger indholdet, Inddragelse af børnene. Forståelse for demokrati - arbejde med forståelse for demokrati i alle børnene aldre. Omstillingsparat i forhold til børnenes perspektiver – følge børnenes spor. Struktureret hverdag – forudsigelighed – genkendelighed. Børnefællesskab – hvordan er man en god ven, hvordan man opfører sig i forskellige sammenhænge – hvordan træffer vi beslutninger i fællesskab. Et læringsmiljø som kan rumme alle og inddrager alle – alle børn skal opleve succesoplevelser. Fokus på forskellighed – vi er alle forskellige men ligeværdige.

I det kommende arbejde med principper i bestyrelsen for læringsmiljøer, børnefællesskaber og legen vil der sikkert være mange tråde, at trække fra dannelse og børneperspektiv.

Dagplejen:

Det gode samarbejde med forældrene starter allerede ved kontaktmødet, hvor forældrene fortæller om deres barn og familie, og hvor vi beskriver en dag i dagplejen, samt gør opmærksom på hvad der er brug for at børnene har med af tøj og fodtøj, for at kunne deltage i de fælles aktiviteter. Vi værdsætter en god og tydelig kommunikation baseret på tillid og tryghed.

For at skabe så tryk en start for barnet som muligt, aftales det med forældrene at de er med i dagpleje den første dag, og måske også lidt de følgende dage. Dette giver også en mulighed for forældrene og os at lære hinanden at kende, samt at få afstemt forventningerne til hinanden. Her starter den gode og positive daglige dialog med forældrene.

I dagligdagen er det i afleverings og afhentnings situationen, at forældrene og vi fortæller om det vi hver især har oplevet med barnet. Det er vigtigt at have kendskab til hvordan barnet har haft det derhjemme, hvad det er optaget af, og om det har sovet godt osv. Så vi kan tage afsæt i dette. Ligeledes fortæller vi forældrene om hvordan dagen er gået og hvad vi har lavet, øvet og lært. Som f.eks. pottetræning, tage tøj af/på, sprog og forskellige aktiviteter. Vi fortæller hvor barnet er i sin udvikling, og hvad det er ved at lære, således at forældrene kan støtte barnet i dets udvikling og læring derhjemme.

Vi opfordrer forældrene til at sende billeder fra weekenden, fridagen eller ferien, så vi kan tale med barnet om det, og på den måde hjælpe barnet med dialogen derom.

Vi lægger billeder på Aula, og sender også nogen gange billeder direkte til forældrene, så de kan tale med deres barn om det vi har lavet i dagplejen, ud fra disse billeder.

Hvis et barn har været lidt utryk i afleveringssituationen, sender vi ofte en sms med et billede af barnet, så forældrene kan se at barnet er glad og tryk igen.

Vi er bevidste om af forældre har forskellige behov med hensyn til rådgivning og sparring i forhold til deres barn, men er altid parate til en dialog, hvis forældrene har behov for dette. Ligeledes er vi opmærksomme på at inddrage forældrenes erfaringer, og være nysgerrig på hvilke muligheder de ser i en given situation. Det er vigtigt for os, at barnet oplever at vi samarbejder omkring dets dannelse, trivsel, udvikling og læring.

Vi afholder bl.a. forældrekafe, julehygge, og sommerhygge med alle forældrene, hvilket er med til at skabe en god relation med os, men også forældrene imellem.

I samarbejdet med de to-sprogede familier, søger vi for at der altid tilbydes tolk ved kontaktmøderne, og i andre situationer hvor det er nødvendigt. Vi afholder forældremøder en gang årligt hvor der er tilknyttet tolke, for derved at give forældrene mulighed for at kommunikere på deres eget sprog, og derved for en større mulighed for det gode samarbejdet.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi er beviste om, at børn kan være udsat af forskellige grunde, og i forskellige perioder, og derfor har brug for en særlig opmærksomhed.

Vi har en struktureret hverdag både hos den enkelte dagplejer og når vi er i legestuen. Dette giver en forudsigelighed og en genkendelighed, som er med til at give den fornødne tryghed. Som dagplejer har vi 4 faste børn indskrevet, hvilket giver et godt kendskab til det enkelte barn, samt et tæt samarbejde med forældrene omkring barnets særlige behov. Ud fra denne viden, støtter og udfordrer vi tilpas (NUZO).

Når vi er legestue, har vi f.eks. den samme struktur omkring formiddagsmaden. Der synges den samme sang, børnene skiftes til at dele boller ud til sine venner, når deres navn nævnes. Og det med stolthed. Vi laver små rum i rummet, for at skabe tryghed. Vi skiftes til at gå i garderoben og tage tøj på, inden vi skal på legepladsen, så der er god plads til alle.

Vi sikrer os, at barnet oplever at være en del af børnefællesskabet, og støtter og guider i de forskellige aktiviteter. Vi etablerer læringsmiljøer hvori børn med særlige behov oplever mestring.

Vi forbereder barnet på overgange, samt støttet og guider i handlingen. Nogle grupper benytter måtter hvor barnet har sin egen farve, hvilket kan give forudsigelighed og tryghed for barnet.

Er det f.eks. et barn der er udfordret på at være i større børnefællesskaber, kommer barnet dagplejegruppe først til et fælles arrangement, for at barnet vender sig til at lokalet inden det er fyldt.

Vi har faglige snakke i legestuegruppen, samt sparring med kollegaer og dagplejepædagog. Vi inddrager forældrenes erfaringer, og tilrettelægger læringsmiljøer som tilgodeser det udsatte barns særlige behov.

Vi har tværfagligt samarbejde med pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR) som består af tale/hørekon-sulent, fysioterapeut og psykolog, som vi kan kontakte og henvise til i samarbejde med forældrene, for at få et tværfagligt fokus på det barn der har behov for dette.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I arbejdet med at fremme børns dannelse, trivsel, udvikling og læring, benytter vi os ofte af lokalsamfundets mange muligheder.

Vi går ofte på biblioteket, hvor vi læser og låner bøger der understøtter de temaer vi arbejder med. F.eks. når vi har dyretema, låner vi bøger om dyr. Børnene lærer også at man er stille på biblioteket og at man skal gå stille rundt for at tage hensyn til de andre der besøger biblioteket.

Vi går også på besøg i Pito butikken og ser dyrene, er nysgerrige på hvordan de bevæger sig, snakker om lyde og farver. Det kan være fisk, slanger, mus og skildpadder. Vi besøger Gl. Estrup hvor der også er mulighed for at se dyr, f.eks. køer, heste, grise, kaniner og får. Børnene lærer at sige de forskellige dyrelyde, og at fortælle hvilket dyr de ser.

En gang om måneden er vi på besøg på Møllehjemmet, hvor vi synger gamle børnesange sammen med Møllehjemmets beboer. Det er tydeligt at se, at både ældre og børn nyder samværet, og det at opleve at være med til at skabe et større og inkluderende fællesskab på tværs af alder, hvilket igen er med til at børnene tilegner sig sociale kompetencer i en for nogen uvant kontekst. Ved at øve gamle børnesange er vi også med til at udvikle børnenes sproglige udvikling.

I skoven og i Byparken øver vi kropslig bevidsthed. Vi triller, ruller, hopper, løber, og går på ujævnt underlag. Vi øver balance, synger og danser. Vi har alle sanser i brug, og snakker om det vi ser, hører, lugter og smager på. Vi taler også om årstidens skiften, og om hvordan man kan se det.

I forbindelse med julen laver vi julepynt sammen med børnene, og pynter i fællesskab vinduet i Jagtbutikken, så forældre, børn og resten af lokalsamfundet kan nyde synet af børnenes kreative udfoldelser. Vi taler med børnene om, at de er med til at skabe glæde for alle i Auning, fordi de hjælper med at pynte butiksvinduet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø

Fysiske børnemiljø:

I dagplejehjemmet sørger vi for at der er god plads til fysisk udfoldelse, og deler rummene op når det er muligt. Vi er opmærksomme på at holde ”inde-stemme” så alle børn synes det er rart. Men kan også sætte rammen for aktiviteter med mere lyd på f.eks. når vi høre højt musik og danser vildt dertil. Vi sørger for at der er et godt indeklima, en god hygiejne, og at rummene er indrettet så der er god plads til alle.

I legestuen er der rig mulighed for at opdele rummet i mange små rum. Det kan f.eks. være i tumlerummet hvor der kan være vilde lege, løbe og tumle, samt lave store motorikbaner. I det store rum hvor der kan skabes mulighed for fordybelse med læsehjørne, rollelege i køkkenet og kreative aktiviteter ved bordene. I legestue har vi også muligheden for at opdele børnene efter alder og udvikling.

I legestuen er vi også flere voksne, som gør det muligt at der kan være en voksen ved hver aktivitet.

Psykiske børnemiljø:

Vi er bevidste om det psykiske børnemiljøes betydning for det enkelte barn og for hele børnegruppen. Vi har fokus på vigtigheden af at børnene øver at være gode venner, og at de lære hvad det betyder at behandle hinanden godt. Børnene skal lære at være en del af det gode samspil, og lære hvordan man indgår i en gruppe. De ser hvordan vi udviser accept, tolerance og forståelse for forskellighed og lærer det derved. Vi sætter ord på børnenes følelser, guider børnene i at lære at lytte til andre og aflæse de andre børns signaler, samt at respektere det enkelte barns grænser.

Vi er bevidste om at lade børnene have deres egne stemme, lytter til barnet og sætter ord på. Vise at det er okay hvis et barn ikke har lyst til at være med i en bestemt aktivitet. Det kan f.eks. være hvis vi laver en kreativ aktivitet med håndtryk med maling, og et barn ikke har lyst til at få maling på hånden. Her lytter vi til barnet, og sætter ord på, at det er okay bare at se på at de andre børn laver deres tryk. Så kan vi spørge igen, og måske skal barnet blot se aktiviteten an, før det har mod på at prøve selv.

Æstetiske børnemiljø:

Vi er opmærksomme på det æstetiske børnemiljøes betydning i forhold til den stimulation og inspiration det giver børnene.

I dagplejehjemmet hænger vi plakater og collager med forskellige farver og udtryksformer på væggene, som vi snakker om, og som er med til at gøre det hyggeligt og spændende at se på og være i.

Vi udskifter vægudsmykningen efter temaer og årstiden, eller efter det som børnene er optaget af "lige nu". Vi udsmykker med de kreative ting som børnene selv har lavet, og glædes sammen over det. Vi hænger det således at det inviterer forældrene til dialog når de afleverer og afhenter deres barn – både sammen med/hos dagplejeren, men også barn/forældre imellem når de kommer hjem.

Vi hænger plakater med rim og røms på væggen, eller billeder med rim-ord under den gennemsigtige dug på spisebordet, som giver inspiration til leg og læring.

Vi arbejder med det æstetiske børnemiljø i haven på forskellige måder. F.eks. når vi har fugletema, laver vi fuglemad sammen med børnene, hænger det op i træet udenfor, så børnene kan følge med når der kommer fugle og spiser. Det giver inspiration til at tale og lære om fugle, hvorfor vi laver maden og hvordan vi behandler dyr og naturen.

Vi skaber også plads og mulighed for at børnene føler sig inspireret til f.eks. at bevæge sig på forskellige måder, i forhold til deres nærmeste udviklings zone. F.eks. scooterbane, klatrehus, rutchebane og balance trædesten. Vi skaber også rum for stille fordybelse i sandkassen, eller læseplads på et tæppe i et hygge-hjørne. Altid med afsæt i den samlede børnegruppe.

Vi inddrager børnenes perspektiv i arbejdet med de fysiske, psykiske og æstetiske lærings miljø, således at det fremmer børnenes mulig for at deltage i forskellige gruppesammenhænge. I legestuen opdeler vi børnene i mindre grupper efter alder og udvikling. Vi benytter os af at vi har mulighed for at skabe mange små rum indenfor, hvilket er med til at sænke støjniveauet, og dermed give bedre vilkår for læring og trivsel. Også opdeling af legepladsen er med til at skabe større mulighed for at inddrage børnene i at være med til at vælge hvad de har lyst til at lege, ud fra deres alder og udvikling. Skal det f.eks. være scooter leg rundt om huset eller skal det være en stille fordybelsesleg i sandkassen sammen med en af dagplejerne.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Område Auning arbejder vi i den pædagogiske planlægning med at understøtte og skabe sammenhæng mellem de pædagogiske mål i læreplanstemaet og det pædagogiske grundlag.

I de daglige hverdagsrutiner med børnene, er der fokus på barnets læring ud fra barnets nærmeste udviklingszone.

Det er vigtigt, at de voksne har øje for læringen i de små microprocesser, der er i en hverdagssituation. Læringen kan f.eks. være i, at barnet skal tage overtøj på, når det skal ud på legepladsen. Hvordan er vejret, en snak om hvad tøj der passer til dagens vejr, at barnet selv skal tage sin jakke på, lyne eller knappe jakken, tage sko på, lukke velcrobånd eller binde snørebånd mm.

Læringen for barnet kan tage udgangspunkt i flere områder i det pædagogiske grundlag, og i forskellige mål i de seks pædagogiske læringstemaer.

Det er vigtigt i denne sammenhæng, at de voksne har fokus på:

Kerneopgaven for Skole- og dagtilbudsområdet i Norddjurs Kommune.

KERNEOPGAVEN

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se under alsidig personlig udvikling.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se under alsidig personlig udvikling.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se under alsidig personlig udvikling.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se under alsidig personlig udvikling.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se under alsidig personlig udvikling.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

For at arbejde reflekterende, samt udviklingsorienteret i forhold til den pædagogiske praksis har vi udarbejdet nedenstående evalueringss model.

Modellen er det arbejdes redskab som benyttes, for at højne kvaliteten og for at tydeliggøre de konkrete fokusområder / microprocesser som personalet arbejder med i forhold til det enkelte barn, og den samlede børnegruppes trivsel, læring, dannelse og udvikling.

Evalueringsmodel

Dato	Team / legestuegruppe
------	-----------------------

Tema til microproces:				
Fungere	Udfordringer	Se ske / mål	Aftaler / handlinger	Dokumentation og evaluering
<p>Understøttende spørgsmål: Hvad fungerer omkring det valgte tema?</p> <p>Hvad har vi gjort af tiltag?</p>	<p>Understøttende spørgsmål: Hvad gør vi voksne?</p> <p>Hvad gør børnene?</p>	<p>Understøttende spørgsmål: Hvad ønsker vi se ske?</p>	<p>Understøttende spørgsmål: Hvilke handlinger peger vores refleksion på?</p> <p>Hvordan handler vi?</p>	<p>Understøttende spørgsmål: Hvordan er målene nået i praksis?</p> <p>Hvordan får vi fat på børnenes perspektiv?</p> <p>Hvordan kan vi undersøge praksis systematisk? (Dokumentation)</p> <p>Analyse: Hvad viser vores indsamlede dokumentation.</p> <p>Hvad har ændret sig siden sidst? Hvad gør de voksne? Hvad gør børnene?</p>
Skriv her:				

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

